

Akutagava Rjúnoszuke Esteli kedvvel

55 haikuvers Terebess Gábor fordításaival



芥川龍之介 Akutagawa Ryūnosuke
(1892-1927)

Csak 1919-től ír haikukat, haikuköltői neve (= 俳号 haigó): Gaki (餓鬼 „Éhező Szellem”), 1922 tavaszától pedig művésznévét használja: Csókódó Sudzsín (澄江堂主人 Chōkōdō Shujin).

元日や手を洗ひをる夕ごろ
ganjitsu ya te o arai hi oru yūgokoro

újév napja van
esteli kedvvel megyek
kezet mosni

蝶の舌ゼンマイに似る暑さかな
chō no shita zenmai ni niru atsusa kana

rekkenő hőség
a pillangónak folyton
kilóg a nyelve

木がらしや東京の日のありどころ
kogarashi ya Tōkyō no hi no aridokoro

északi szél fúj
de Tokióban kisüt
helyette a nap

暖かや蕊にろ塗る造り花
atataka ya shibe ni ro nuru tsukuribana

tűz a napmeleg
viaszos virág porzószálán
harmatcsöppek

癩瘻の頬美しや冬帽子
rōgai no hō utsukushi ya fuyu bōshi

milyen finoman
emeli ki orcádat
e téli kalpag

夏山や山も空なる夕明り
natsuyama ya yama mo sora naru yūakari

nyári hegyláncok
és az égen is hegyek
az esti fényben

竹林や夜寒のみちの右ひだり
chikurin ya yosamu no michi no migihidari

bambuszerdő
veszi közre az ösvényt
dermesztő az éj

霜どけの葉を垂らしたり大八つ手
shimodoke no ha wo tarashitari ōyatsude

harmattá lett dér
arália levele
hosszán lecsordul

木枯らしやメザシに残る海の色
kogarashi ya mezashi ni nokoru umi no iro

szélvihar tombol
száradó halak őrzik
a tenger színét

蠟梅や枝まばらなる時雨ぞら
rōbai ya eda mabara naru shigurezora

fűszercserje
ritkás ágai között
esőre áll az ég

お降りや竹深ぶかと町のそら
osagari ya take fukabuka to machi no sora

év első hava
városi égből szakad
rá a bambuszra

白桃や蒼うるめる枝の反り
shiomomo ya tsubomi urumeru eda no sori

őszibarackfa
virágtakaró fedi
görbe ágait

薄曇る水動かずよ芹の中
usukumoru mizu ugokazu yo seri no naka

vékony felhőzet
petrezselyem közt tócsa
fodrozatlan

炎天にあがりて消えぬ箕のほこり
enten ni agarite kienu mi no hokori

rostából a por
felfüstölög az égre
s szétperzselődik

初秋の蝗つかめば柔らかき
hatsuaki no inago tsukameba yawarakaki

korán jött az ősz
megcsíptem egy sáskát
szotyósra puhult!

桐の葉は枝の向き向き枯れにけり
kiri no ha wa eda no mukimuki karenikeri

császárfafa ágán
lomblevelek száradnak
mindegyik másképp

白南風の夕浪高うなりにけり
shirabae no yūnami takau narinikeri

az első monszun
morajló hullám délről
az éj csúcspontján

秋の日や竹の實垂るる垣の外
aki no hi ya take no mi taruru kaki no soto

ősz napsütés
kerítésen kicsüng
a bambusz termése

荒あらし霞の中の山の壁
ara arashi kasumi no naka no yama no hida

épp csak egy vázlat
hegyek körvonalai
borulnak ködbe

庭芝に小みちまはりぬ花つつじ
niwashiba ni komichi mawarinu hana tsutsuji

kerti pázsitot
hangarózsa virágút
szeli keresztül

更くる夜を上ぬるみけり泥鱈汁
fukuru ya wo uwanurumikeri dojōjiru

sötét éjszaka
tovább már nem hidegszik
fő a csíkhallé

湯河原 Yugawara
金柑は葉越しにたかし今朝の露
kinkan wa hakoshi ni takashi kesa no shimo

Jugavara hófórrás

törpemandarin
lombkoronája deres
lett ma reggel

洛陽 Luoyang
麦ほりかかる童子の眠りかな
mugi hokori kakaru dōji no nemuri kana

Lojang, Kína, 1921

alvó kisgyerek
pelyva porát viseli
még mindig magán

漢口 Hankou
ひと籃の暑さ照りけり巴旦杏
hito kago no atsusa terikeri hatankyou

Hankou, Kína, 1921

egy fonott kosár
hóhullámtól csillámlik
szilvafa alatt

病中 Byōchū
赤ときや蟬鳴きやむ屋根のうら
akatoki ya itodo nakiyamu yane no ura

Betegen

pirkad a hajnal
elnémultak a tücskök
szarufák közén

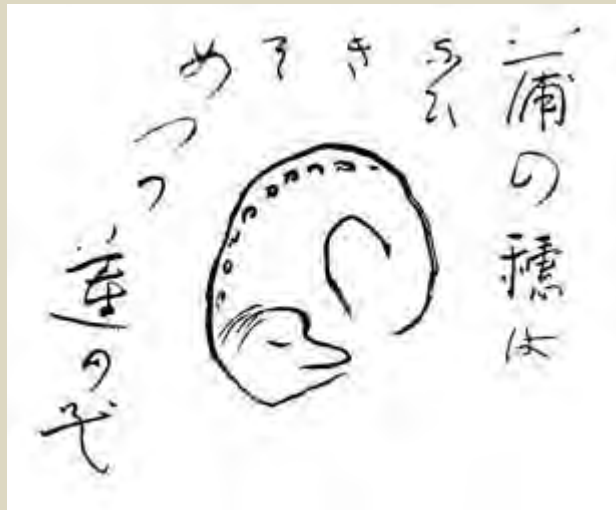
唐黍やほどろと枯るる日のにほひ
tōkibi ya hodoro to karuru hi no nioi

kukoricatábla
száraz levelek lógnak
napfény-illatban

金澤 Kanazawa
簀むし子や雨にもねまる蝸牛
sumushiko ya ame ni mo nemaru katatsumuri

Kanadzava

fűfavessző rács
alatta csiga – rá se
ránt az esőre



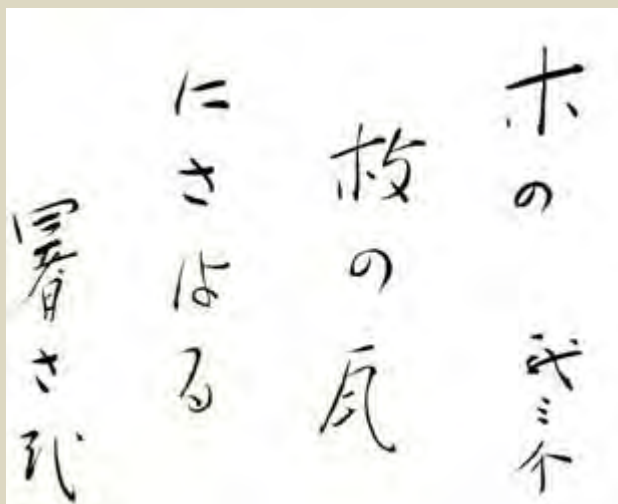
(Akutagava saját ecsetírása alábbi haikujával és egy kappa rajzával)

蒲の穂はなびきそめつつ蓮の花
gama no ho wa hanabiki sometsutsu hasu no hana

a gyékény szára
megingatja kissé a
lótuszvirágot

夏の日や薄苔つける木木の枝
natsu no hi ya usugoke tsukeru kigi no eda

nyári napsütés
bársonyos moha lepi
a faágakat



(Akutagawa saját ecsetírása alábbi haikujával)

木の枝の瓦にさはる暑さかな
ki no eda no kawara ni sawaru atsusa kana

a fa ágai
a tetőt karmolásszák
micsoda hőség

一游亭を送る Ichi Yūtei wo okuru
霜のふる夜を菅笠のゆくへ哉
shimo no furu yo wo sugekasa no yukue kana

*Kikísérem Icsi Jútei barátomat**

rideg éjszaka
egyre messzebbre hordja
szalmakalapját

*小穴隆一 Oana Ryūichi (1894-1966) japán festő, Akutagawa legjobb barátja, kinek haikuköltői álneve: 一游亭 Ichi Yūtei

朝顔や土に匍ひたる蔓のたけ
asagao ya tsuchi ni ha hitaru tsuru no take

**hajnalka virág
szövevényes indái
a földön futnak**

春雨の中や雪おく甲斐の山
harusame no naka ya yuki oku Kai no yama

**tavaszi eső
bár a Kai-hegy csúcsát
még hó borítja**

竹の芽も茜さしたる彼岸かな
take no me mo akane sashitaru higan kana

**alkonytól vörös
tavaszi bambuszrügyek
napéjegyenlőség**

風落ちて曇り立ちけり星月夜
kaze ochite kumori tachikeri hoshizukiyo

**lanyhuló szélben
oszlottak fel a felhők
csillagos az éj**

小春日や木兔をとめたる竹の枝
koharu hi ya tsuku wo tometaru take no eda

**vénasszonyok nyara
bambuszágak közt bagoly
ül mozdulatlan**

初午の祠ともりぬ雨の中
hatsuma no hokora tomarinu ame no naka

év elején
esős Inari-templom
kialudt kályha

しぐるるや堀江の茶屋に客ひとり
shigururu ya horie no chaya ni kyaku hitori

vízparti teaház
novemberi eső zörget
nincs más vendég

松かげに鶏はらばへる暑さかな
matsukage ni kake harabaeru atsusa kana

fenyőárnyékban
elül egy tyúk – tikkadt ma
a forróságtól

苔づける百日紅や秋どなり
kokezukeru hyakujikkō ya akidonari

moha bújik
a bodor mirtuszhoz
közel az ősz

秋風や甲羅をあます膳の蟹
akikaze ya kōra wo amasu zen no kani

az őszi szélnek
tálcán sem kell a rákok
üres páncélja

明星のちろりに響けほととぎす
myōjō no chirori ni hibike hototogisu

hajnalcsillag ég
kakukk visszhangja fortyog
rézkondéromban

ひたすらに這ふ子おもふや笹ちまき
hitasura ni hau ko omou ya sasachimaki

hazai emlék
gyerek mászik – édes rizs
bambuszlevélben

鐵線の花さき入るや窓の穴
tessen no hanasaki iru ya mado no ana

kerti iszalag
bekúszott virágzani
lyukas ablakon

兎も片耳を垂るる大暑かな
usagi mo katamimi wo taruru taisho kana

lekonyult
a nyúl félfüle ilyen melegben
csak félig fülel

熱を病んで桜明りに震へゐる
netsu o yande sakura akari ni furu he wiru

lázban égek – most
cseresznyevirág láttán is
kiráz a hideg

秋風や黒子に生えし毛一根
akikaze ya kokuro ni haeshi ke ikkon

fúj az őszi szél
kiserkedt egy szőrszál
anyajegyemen

廃刀令出でて程なき黄帷子
haitō rei idete hodo naki ki-katabira

tiltják a kardot –
sárga nyári kimonóm
olyan mint régen

山の月冴えて落葉の匂かな
yama no tsuki saete rakuyō no nioi kana

tisztán felragyog
hegyek közt a holdkorong
avarszag terjeng

山茶花のつぼみこぼるる寒さかな
sazanka no tsubomi koboruru samusa kana

szertefoszlottak
az őszi rózsa-bimbók
hideg lett hirtelen

秋立つ日うろ歯に銀をうづめけり
aki tatsu hi uroba ni gin o uzumekeri

őszeleji nap
ezüsttel töltöttem fel
lyukas fogamat

旭川 Asahikawa
雪解けの中にしだるる柳かな
yukidoke no naka ni shidaruru yanagikana

Aszahikava

szomorúfűzfa
tényleg elsírta magát
hóolvadásban

白菊や匂にもある影日なた
shiragiku ya nioi ni mo aru kage hinata

fehér krizantém
még illatának is van
fénye-árnyéka

青蛙おのれもペンキぬりたてか
aogaeru onore mo penki nuritate ka

levelibéka
oly zölden csillogsz-villogsz
frissen vagy mázolvva?



水漬や鼻の先だけ暮れ残る
mizubana ya hana no saki dake kure nokoru

csak csöpögő orrom
hegye fénylik – minden
besötétedett

(1927, utolsó haikuja)